

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΚΟΥΤΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ 1997

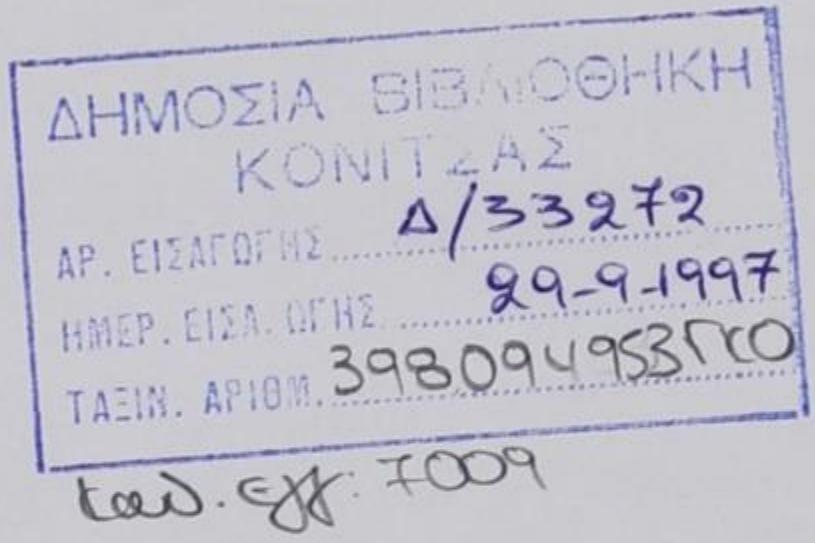
94953

κο

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΚΟΥΤΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ 1997

Σ' αύτό τό τεῦχος, στεγάζονται τα κείμενά μου που δημοσίευσα κατά τά έτη 1980-1995 στό περιοδικό «Κόνιτσα», καθώς και ένα πού δημοσίευσα στό περιοδικό «Καρδίτσα», τεῦχος 22/1996.

Η συλλογή άφιερώνεται στήν μνήμη τοῦ πατέρα μου Γεωργίου Γκούτου και τοῦ ἀδελφοῦ μου Βασιλείου Γκούτου.

Το ψάρεμα στο ποτάμι

Κάθονταν στα πεζούλια της Κρεβάτας δίπλα στο γεφυράκι και έπαιζαν εννιάρα στα καπάκια της. Άλλα μικρότερα παιδιά κρέμονταν από τις γρεντές της στέγης στη δεκαετία του 1950. Όποια ώρα να περνούσες από εκεί θα τα έβλεπες να παίζουν, να συζητούν, να πειράζονται και κάποιο θα έκλαιγε.

- Πάμε για ψάρεμα στο ποτάμι; Ξέρω ένα νησί, πιο κάτω από τον μύλο, που έχει καιρό να γυρισθεί, είπε ο μικρότερος.

- Μη φωνάζεις ρε, θέλεις να το μάθουν όλα τα παιδιά; Πέντε-έξι θα πάμε, είπε ο Χρήστος και τον σκούντησε με τρόπο, να το συζητήσουν οι δυό τους.

Θα έφευγαν την άλλη μέρα το πρωί, μόλις θα χάραζε η μέρα, γιατί άμα πιάσει ο ήλιος τα ψάρια φεύγουν από τα πλοκάμια του ποταμού για πιο κρύα νερά. Το βράδυ βρήκαν στην πλατεία και τα άλλα παιδιά, που τη μέρα δούλευαν στα χωράφια ή στο σπίτι ή βοσκούσαν τα κατσίκια στο βουνό. Ήταν και μερικά που είχαν έρθει από τις πόλεις και έκαναν διακοπές στο χωριό.

Το πρωί, πριν ακόμα σφυρίξει ο τζιομπάνος να βγάλει ο κόσμος τα γίδια του για την βοσκή, τα έξι παιδιά αντάμωσαν στην βρύση στον Μπιρατνό. Χαρούμενα πήραν τον δρόμο για το ποτάμι, μισή ώρα μακριά. Περνώντας από το Γυφτοκάλυβο βλέπουν την γύφτισσα στην πόρτα της.

- Πού πηγαίνετε ωρέ παιδιά με τα φτυάρια στον ώμο; ρώτησε από περιέργεια.

- Πάμε να φτιάξουμε πολυβολεία στον Αϊ Σωτήρο γιατί ξανάρχονται οι Ιταλοί, είπε ο Θόδωρος γελώντας. Ο Χρήστος το θεώρησε γρουσουζιά που πέτυχαν άνθρωπο τέτοια ώρα στο δρόμο τους.

Φθάνοντας στο ποτάμι βρήκαν ένα πλοκάμι με αρκετό νερό που ενώνονταν σε απόσταση 200 μέτρων πιο κάτω με το κύριο σκέλος του ποταμού. Έπεσαν με όρεξη στη δουλειά. Πρώτα έκοψαν και κουβάλησαν στη δέση του ποταμού κλωνάρια από πλατάνια (λισιές) και ιτιές. Υστερα μάζεψαν έναν σωρό από μεγάλες πέτρες και καθάρισαν τον τόπο, όπου είχε άμμο, για να φτυαρίζεται εύκολα. Όλα ήταν έτοιμα να φτιάξουν το φράγμα.

Στο μεταξύ δυό παιδιά κατέβηκαν στην σμίξη του νησιού να ετοιμάσουν το μέρος όπου θα έβαζαν το καλάθι μόλις θα λιγόστευε το νερό. Αφού όλα ήταν έτοιμα συνενοήθηκαν κουνώντας τα καπέλα τους και άρχισε η βιαστική και κοπιαστική δουλειά να φτιάξουν το φράγμα. Έριξαν πρώτα πολλές μεγάλες πέτρες στη σειρά, από την μιά άκρη ως την άλλη στο πλοκάμι του ποταμού και ύστερα τις κλάρες που έκοψαν από τα δέντρα και από πάνω άλλες πέτρες και κατόπιν άμμο, ώστε το νερό να στερέψει τελείως και να πάει στον κορμό του ποταμού.

- Σαν θολό μου φαίνεται το νερό, λέτε να ψαρεύουν τίποτε Στρατσιώτες πιο πάνω; είπε σε μια στιγμή ο Μιχάλης και σηκώθηκε, όρθιος να κοιτάξει μακριά. Γλί-

στρισε τότε και πλάτς - πλούτς στα νερά, βρέθηκε καθισμένος μέσα στο ποτάμι. Όλοι γέλασαν με το πάθημά του και του θύμισαν την παροιμία πως αν δεν βρέξεις τον πισινό σου δεν πιάνεις ψάρια.

Το νερό είχε θολώσει από την άμμο και την λούνη που έριχναν τα παιδιά με τα φτυάρια και έβρισκε τρύπες στο φράγμα. Έβαλαν κι άλλα κλαριά και άμμο ως που κατάφεραν να σταματήσουν τις διαρροές. Είχαν ιδρώσει αλλά δεν σταμάτησαν.

Έμεινε ένα παιδί να ελέγχει το φράγμα ενώ τα άλλα προχώρησαν στην άδεια κοίτη και μάζευαν τα ψάρια που είχαν αποκλεισθεί στις λακούβες. Μερικά ψαράκια κρύβονταν στην άμμο ή με διάφορα τσαλιμάκια ξέφευγαν από τις φούχτες των παιδιών που τις έβαζαν στο νερό και πετούσαν τα ψάρια στην στεριά. Σε μια βύρα βρήκαν ένα μεγάλο ψάρι που κολυμπούσε ανήσυχο. Ο Γιάννης προσπαθούσε να το καρφώσει με ένα πηρούνι αλλά πάντα του ξέφευγε. Θόλωσε το νερό και το έχασαν. Τότε άδειασαν το νερό από την λακούβα με τα φτυάρια και το βρήκαν τρυπωμένο κάτω από μια πέτρα. Ως που να φθάσουν στο καλάθι είχαν μαζέψει περίπου ένα κιλό ψάρια. Εκεί με απογοήτευση διαπίστωσαν ότι, παρά τις προσπάθειες των καλαθάδων, μόνο δύο καλά ψάρια είχαν πιάσει γιατί το νερό θόλωσε γρήγορα και τα ψάρια έφυγαν πριν λιγοστέψει το νερό τόσο ώστε να μπορουν να στήσουν το καλάθι. Είχαν βάλει μια μεγάλη πλάκα κάτω στην κοίτη και στα πλάγια δύο άλλες ώστε να χύνεται όλο το νερό στο καλάθι.

Πριν φύγουν χάλασαν το φράγμα ώστε να επανέλθει το νερό στο νησάκι και να μην φοφήσουν τα ψαράκια που έμειναν στις λακούβες. Μετά από δεκαπέντε μέρες θα μπορούσαν να ξαναγυρίσουν το νερό και να σταθούν τότε πιό τυχεροί στο ψάρεμα.

Ο ήλιος έψηνε, οι πέτρες τσιντζίριζαν, τα τζιτζίκια παλάβωσαν, το ποτάμι βούζε.

- Πάμε στον μύλο να ξαπλώσουμε στη σκιά στα πλατάνια, πρότεινε ο Μιχάλης.

- Όχι, λέει ο Γιάννης, θα πάμε κάτω από το γεφύρι να πλύνουμε τις λάσπες από πάνω μας, να κολυμπήσουμε και να ψήσουμε τα μεγάλα ψάρια και να τα φάμε με το ψωμοτύρι μας. Είχε φέρει επίσης αλάτι και ένα χονδρό σύρμα να σουβλήσει τα ψάρια. Τα περισσότερα ήταν μουστακάρια. Ήταν όμως και συρτάρια, κέφαλοι, κότσες, καρβασαράδες, γουλιανοί και μια μικρή πέστροφα και ένα χέλι. Πάντα έπιαναν χέλια κοντά στον μύλο γιατί τους μύριζε το αλεύρι. Μεγάλη ζημιά στα ψάρια έκανε ο Νίκος από την Μεσαριά που έστηνε σουλπιά παντού και ρήμαζε τα μεγάλα ψάρα.

Αφού μάζεψαν μικρά ξύλα από τις όχθες του ποταμού έφυγαν για την μεγάλη βύρα, κάτω από την γέφυρα, όπου κολύμπησαν. Το ψήσιμο ανέλαβε ο Γιάννης. Για να κάνει πολλά κάρβουνα ξελάσπωσε και μερικά μεγάλα ξύλα από το ποτάμι. Βρήκε και ένα ξύλο με δαδί και το χρησιμοποίησε για προσάναμα.

Σε λίγο πέρασε από το γεφύρι, πηγαίνοντας στο χωριό, η κυρά Πανάγιω με το μουλάρι της φορτωμένο κλαδί για τα γίδια των χειμωνα.

- Εϊ σεϊτάνηδες, σας έπιασα, φώναξε στα παιδιά. Που είναι ωρέ τα ψάρια που πιάσατε στο ποτάμι;

- Ποιά ψάρια; λέει ο Βασίλης.

- Αυτά που ψαίνετε και δεν το μαρτυράτε. Σάμα δεν μου μύρισαν και κανετε τον ανήξερο;

- Περίμενε κυρά Πανάγιω να σου φέρω ένα, λέει ο Γιάννης και έβγαλε από την σούβλα του ένα ψάρι.

- Για να σας δοκιμάσω το είπα, φάτε τα

εσείς. Και ντυθείτε σαν άνθρωποι μην έρθω με την βίτσα και σας φρασκαλίσω τα ποδάρια σας. Τι έχουν να ιδούν τα μάτια μας ακόμη από εσάς την νεολαία σήμερα. Θα σας κάψει ο Θεός.

- Που να δεις στις πλάζ τι γίνεται, φώναξε ο Κώστας που ήταν από την Αθήνα και έκανε διακοπές στο χωριό.

- Πάμε να φάμε τα ψάρια τώρα είπε ο Μιχάλης. Και ύστερα πάμε για σταφύλια και σύκα στα χωράφια εδώ κοντά, πρόσθεσε, ενώ έπινε με την χούφτα του νερό από το ποτάμι.

Τι νόστιμα που ήταν τα ψάρια και το ψωμοτύρι τους μετά από τόση κούραση! Πλησίαζε μεσημέρι όταν ντύθηκαν και πήγαν στο αμπέλι της κυρά Λέντης να φάνε σταφύλια. Ο Κώστας ανέβηκε στη συκιά

και διάλεγε τα ώριμα σύκα. Ξαφνικά όμως ακούστηκε η σφυρίχτρα του αγροφύλακα πέρα από τον δημόσιο δρόμο.

- Για να έρθω εγώ εκεί να σας πιάσω. Έ, ε, ε, σε εσας μιλάω.

- Το αμπέλι είναι της Κυραμάνας μου, απαντά ο Μιχάλης, και δεν μου λέει τίποτε.

Κατάλαβε ο ντραγάτης ποιά παιδιά ήταν και συνέχισε τον δρόμο του για τα Παλιχείματα.

Δεν ξέρω αν απαγορεύονταν το ψάρεμα στο ποτάμι, πάντως εμείς δεν πηγαίναμε με το φόβο του παράνομου. Μιά-δυό φορές το χρόνο οι άνδρες γύριζαν τον Σαραντάπορο ή τον Βουρκοπόταμο. Μιά φορά έπιασαν 40 οκάδες ψάρια. Έθιμο ήταν το ψάρεμα την παραμονή του Αϊ Σωτήρος.